

Inga Skowrońska

Q

&

A

**Prawo karne
gospodarcze
przed
egzaminem**

Prawo karne gospodarcze przed egzaminem

Inga Skowrońska

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEGENDA

pytanie

wyjątek od zasad czy reguł / uwaga

najważniejsze informacje

norma prawna

niezbędna wiedza

literatura

zob. wcześniej opisane zagadnienia

orzecznictwo

uzupełnienie

przykład

DROGA CZYTELNICZKO, DROGI CZYTELNIKU!

Oddaję w Twoje ręce książkę stanowiącą kompendium wiedzy z zakresu prawa karnego gospodarczego w ramach serii „Przed egzaminem”. Odnajdziesz w niej przyjazną formułę pytań i odpowiedzi, która pozwala na szybsze opanowanie materiału do egzaminu z prawa karnego gospodarczego. Zawarte w książce schematy i tabele czynią lekturę ciekawszą oraz systematyzują opanowany materiał. Natomiast ujęte w opracowaniu przykłady ukazują, jak wygląda zastosowanie opisywanych regulacji w praktyce. Umożliwia to lepsze zrozumienie przepisów prawa oraz kształtuje umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce. W końcowej części opracowania zostały również zawarte pomocne narzędzia pozwalające na śledzenie procesu nauki oraz sprawdzenie stopnia przygotowania do egzaminu.

W niniejszym opracowaniu w pierwszej kolejności omówiono zagadnienia ogólne prawa karnego gospodarczego. Następnie szczegółowo przedstawiono tzw. przestępstwa kodeksowe. Ma to wymiar praktyczny. Organy ścigania najczęściej stosują te przepisy, co w konsekwencji wyraża się kwalifikacją patologicznych zjawisk gospodarczych w oparciu o regulacje kodeksowe¹. W dalszej kolejności wytłumaczono zagadnienia związane z tzw. pozakodeksowymi przestępstwami gospodarczymi. Tematyka wykroczeń gospodarczych oraz przestępczości gospodarczej została syntetycznie streszczona w końcowej części opracowania.

1. Na ten aspekt zwraca uwagę R. Zawłocki [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 10, *Prawo karne gospodarcze*. red. R. Zawłocki, Warszawa 2018, rozdział 1, teza 2.

Zanim jednak przejdziesz do lektury, pozwolę sobie zwrócić Twoją uwagę na pewne dane statystyczne. W 2021 r. Policja potwierdziła popełnienie 224 775² przestępstw gospodarczych. Było to prawie 27 tys. więcej stwierdzonych czynów zabronionych niż w roku 2020 (198 163). Dla porównania: w 2021 r. Policja potwierdziła popełnienie 70 727³ przestępstw drogowych (czyli ponad trzykrotnie mniej niż przestępstw gospodarczych). Z kolei postępowań wszczętych było w tym samym czasie 738 358⁴. Prowadzone sprawy dotyczące przestępstw gospodarczych stanowiły więc ok. 30% postępowań prowadzonych przez jednostki Policji.

Widzimy zatem, że problematyka przestępczości gospodarczej nie stanowi zjawiska marginalnego. Wręcz przeciwnie – jest doniosła praktycznie i jej znaczenie stale rośnie. Gdy powyższe dane połączymy z rosnącą liczbą nowych pomiotów gospodarczych⁵, należy przewidywać, że w przyszłości tendencja do zwiększania się liczby popełnianych przestępstw gospodarczych będzie się utrzymywać.

W opracowaniu została zawarta informacja, że pewne zmiany przepisów Kodeksu karnego będą obowiązywać od 14.03.2023 r. Jednak zgodnie z art. 5 rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁶ data wejścia w życie zmian prawa karnego może zostać przesunięta na 1.10.2023 r. Należy mieć to na względzie, zgłębiając zagadnienia niniejszej publikacji.

2. <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-gospodarcz/122291,Przestepstwa-gospodarcze.html> (dostęp: 17.10.2022 r.).

3. <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-drogowe/122282,Przestepstwa-drogowe.html> (dostęp: 17.10.2022 r.).

4. <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/121940,Przestepstwa-ogolem.html> (dostęp: 17.10.2022 r.).

5. W drugim kwartale 2022 r. liczba zarejestrowanych nowych przedsiębiorstw wyniosła 93 660, co stanowiło o 1,3% więcej niż w analogicznym okresie roku 2021 r. Por. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/rejestracje-i-upadlosci-przedsiębiorstw-w-2-kwartale-2022-roku,29,14.html> (dostęp: 17.10.2022 r.).

6 Druk nr 2860, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=93301C6361AE1B75C1258917003526F8> (dostęp: 31.01.2023 r.).

I. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1. Prawo karne gospodarcze – definicja, źródła, funkcje

1.1. Czym jest prawo karne gospodarcze?

Prawo karne gospodarcze obejmuje regulacje prawne dotyczące czynów zabronionych. Przedmiotem ochrony jest obrót gospodarczy oraz ponadindywidualne interesy jego uczestników.

R. Zawłocki [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 10, *Prawo karne gospodarcze*, red. R. Zawłocki, Legalis 2018, teza 1; J. Skorupka, *Prawo karne gospodarcze. Zarys wykładu*, Warszawa 2007, s. 15

Ważne:

Prawo karne gospodarcze nie jest odrębną gałęzią prawa. Przyjmuje się, że jest dziedziną prawa karnego materialnego. Zostało wyodrębnione przez doktrynę i praktyków. Prawo karne gospodarcze **ma subsydiarną (pomocniczą) rolę wobec prawa gospodarczego**, zabezpieczając prawidłowość obrotu gospodarczego.

Wyrok SN z 19.05.2011 r., WA 6/11, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2011/1, poz. 1020

Uzupełniająco:

Przyjmuje się, że przepisy karne stanowią tzw. *ultima ratio*. Jest to zasada, według której ustawodawca sięga po sankcje karne w ostateczności, gdy w inny sposób nie jest w stanie rozwiązać danego problemu, wywołać pożądanego zachowania czy też ochronić dobra prawnego. Z tych względów formuluje się postulat ostrożności w kryminalizowaniu (czyli uznawaniu za czyn zabroniony pod groźbą kary) patologicznych zjawisk gospodarczych.

Powinno mieć to miejsce w sytuacjach, kiedy normy prawa gospodarczego nie zapewniają wystarczającej ochrony, a interwencja ustawodawcy jest konieczna i niezbędna.

R. Zawłocki, *Prawo karne gospodarcze. Zarys prawa*, Warszawa 2007, s. 10–11

1.2. Jakie są źródła prawa karnego gospodarczego?

Źródłami prawa karnego gospodarczego są **ustawy**. Regulacje karnogospodarcze stanowią bowiem część prawa karnego materialnego. Stąd też istnieje wymóg progu ustawowego do stosowania sankcji karnej. Główne źródło odpowiedzialności karnogospodarczej stanowią przepisy właściwe dla prawa karnego materialnego.

Podstawowym aktem prawnym prawa karnego gospodarczego jest **Kodeks karny**. Składa się on z części ogólnej oraz szczególnej.

Część ogólna Kodeksu karnego obejmuje m.in. przepisy określające zasady ponoszenia odpowiedzialności karnej, formy popełnienia przestępstw, rodzaje i zasady wymiaru kar, środków karnych i kompensacyjnych, zabezpieczających, a także kwestie dotyczące zatarcia skazania i przedawnienia.

Zgodnie z art. 116 k.k. przepisy części ogólnej tego kodeksu **stosuje się do innych ustaw** przewidujących odpowiedzialność karną, chyba że ustawy te wyraźnie wyłączają ich zastosowanie.

Ważne:

Przepisy prawne zawarte w art. 1–115 k.k. będą mieć zatem zastosowanie do wszystkich przestępstw gospodarczych, chyba że ustawy szczególne modyfikują rozwiązania przyjęte w Kodeksie karnym.

W części szczególnej Kodeksu karnego znajdziemy regulacje dotyczące typizacji poszczególnych przestępstw gospodarczych.

Na podstawie umiejscowienia przepisów prawnych wyróżniamy **tzw. kodeksowe i pozakodeksowe prawo karne gospodarcze**. Regulacje zawarte poza Kodeksem karnym są rozproszone w wielu aktach prawnych.

Uzupełniająco:

Jeśli chodzi o przepisy dotyczące poszczególnych przestępstw gospodarczych, to można odnieść wrażenie, że czyny opisane w Kodeksie karnym mają większe znaczenie. Taki stan jest spowodowany okolicznością, że przepisy te są przez organy ścigania lepiej znane i częściej stosowane. Brak jest jednak normatywnych podstaw do uprzywilejowania przestępstw ze względu na ich kodeksowe bądź pozakodeksowe źródło.

Zauważa się jednak, że patologiczne zjawiska gospodarcze są częściej kwalifikowane jako kodeksowe czyny zabronione. Wiąże się to nie tylko z wyżej wskazaną znajomością tych przepisów przez Policję i Prokuraturę, ale również okolicznością, że dotyczą one najbardziej typowych zachowań godzących w obrót gospodarczy.

R. Zawłocki, *System Prawa Handlowego*, t. 10, *Prawo karne gospodarcze*, red. R. Zawłocki, Legalis 2018, rozdział 1

1.3. Jakie przepisy wchodzą w zakres tzw. kodeksowego prawa karnego gospodarczego?

Przed wszystkim należy pamiętać, że przepisy części ogólnej zawarte w art. 1–115 k.k., co do zasady, stosujemy do wszystkich przestępstw gospodarczych.

Stan prawny na 1 stycznia 2023 r.

Uwzględniono zmiany wynikające z ustawy z 7.07.2022 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych

innych ustaw (Dz.U. poz. 2600) wchodzące w życie 14.03.2023 r.

(por. druk sejmowy nr 2860 – planowane zmiany terminu wejścia w życie)

Recenzent

Prof. dr hab. Jerzy Skorupka

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Anna Kunz

Projekt graficzny

Wojtek Janikowski

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-329-6

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Książka omawia zagadnienia z zakresu prawa karnego gospodarczego w przystępnej formie pytań i odpowiedzi, które najczęściej pojawiają się na egzaminach z tego przedmiotu. Jest to nowoczesny niezbędnik do nauki i powtórki materiału – czytelnik uczy się poprzez zadawanie pytań, formułowanie własnych odpowiedzi, a następnie ich weryfikację z tymi, które znajdują się w książce.

Zawarte w książce schematy i tabele czynią lekturę ciekawszą oraz systematyzują opanowany materiał, przykłady zaś ukazują, jak wygląda zastosowanie opisywanych regulacji w praktyce. Umożliwia to lepsze zrozumienie przepisów prawa oraz kształtuje umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy w praktyce. W końcowej części opracowania zostały również zawarte pomocne narzędzia pozwalające na śledzenie procesu nauki oraz sprawdzenie stopnia przygotowania do egzaminu. Przyjęcie takiej formy angażuje czytelnika, który aktywnie zdobywa i weryfikuje swoją wiedzę.

Publikacja w szczególności przeznaczona jest dla studentów i aplikantów. Będzie ona również pomocna nauczycielom akademickim, którzy mogą ją wykorzystać jako materiały do ćwiczeń.

Inga Skowrońska – adwokat specjalizująca się w sprawach karnych i wykroczeniowych oraz gospodarczych, wykładowca na Uniwersytecie SWPS, Filia we Wrocławiu, szkoleniowiec; autorka portalu edukacyjnego o prawie – karalne.pl.

9 788383 283296 W01P01

ISBN 978-83-8328-329-6

9 788383 283296

49 zł (w tym 5% VAT)

Zamówienia:
infolinia 801 04 45 45
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.profinfo.pl

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

